

OBSAH

PŘEDMLUVA	4
I. ÚZEMÍ ORLICKÝCH HOR	5
II. OBYVATELSTVO ČESKÉ A NĚMECKÉ NÁRODNOSTI	6
III. LIDOVÁ STRAVA HORSKÝCH OBLASTÍ	8
IV. LIDOVÁ STRAVA Z PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR	12
V. JÍDELNÍ LÍSTKY Z PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR	13
Jídelní lístek zámožnější venkovské domácnosti z 2. pol. 19. století	
Jídelní lístek venkovské domácnosti z roku 1863	
Jídelní lístek měšťanské domácnosti z druhé poloviny 19. století	
Jídelní lístek staročeské svatby ze selské usedlosti z konce 18. století	
Jídelní lístek venkovské svatby z konce 19. století	
Jídelní lístek měšťanské staročeské svatby z přelomu 18. a 19. století	
Jídelní lístek městské svatby z konce 19. století	
Jídelní lístek z městského křtu	
Štědrovečerní jídelní lístek venkovské rodiny z počátku 19. století	
Jídelní lístek z fary v Bílém Újezdě	
VI. RECEPTÁŘ	18
MOUKA, OBILOVINY, CHLÉB, PEČIVO	19
AMPRECLE	
BABA (KUGELHUPF)	
BANDUR	
BROUSEK	
BREJLE nebo také BREJLATA	
DALAMÁNEK	
DOLEK neboli VDOLEK	
DUŠINKY	
CHLEBNÍK	
JAHELNÍK	
JAHELNÍK Z JAHELNÉ KAŠE	
JAHELNÁ KAŠE SLADKÁ	
JAHELNÁ KAŠE SLANÁ	
KOČÍČÍ SVATBA	

KRAUTKNÖDEL
 KRUPOTO
 KRUPIČNÁ KAŠE SE SLANINOU
 JIDÁŠKY – Pečivo pašijové
 MAKOVEC Z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
 MARTINSKÝ ROHLÍK tzv. MARTIN
 MAZANEC ANUŠE KEJŘOVÉ z roku 1913
 MOTLITBIČKY
 MOUČNÁ KAŠE na sladko i s křenem
 MRKVANEC
 OBLOUČKY z VAMBERKA
 OSTERBROTA
 PECIVÁLKY A DÍŤATA
 PFENGLA (KRAPPEN)
 PODPLAMENICE
 POHANKOVÁ KAŠE
 PUMPRNIKL
 ROKYTNICKÉ KŘESNÉ PLACKY
 ŠUSTERKY Z MOUKY
 TAŠTIČKY – PIROHY S POHANKOU
 VRKOČ

POLÉVKY 34

BRAMBORAČKA dle ANUŠE KEJŘOVÉ
 BRAMBOROVÁ POLÉVKA
 BRUMMSUPPE
 BRYNDA nebo také ŽBRUNDA
 BYLINKOVÝ ÚKROP JARNÍ
 COURAČKA
 DROBENÁ POLÉVKA
 DROBOUKA
 HLADKÁ ANČKA
 HLADKÁ POLÉVKA KYSELÁ nebo SLADKÁ
 HOVĚZÍ POLÉVKA
 HOVĚZÍ POLÉVKA S KRAPLIČKAMI dle M. D. RETTIGOVÉ
 HRACHOVÁ POLÉVKA dle M. D. RETTIGOVÉ
 HRACHOVA POLÉVKA z ORLICKÝCH HOR
 HRACHOVÁ POLÉVKA SLADKÁ
 CHLEBOVÁ POLÉVKA
 KRAMATKA
 KROPOUKA
 KRUPOVKA dle M. D. RETTIGOVÉ

KRUPIČNÁ POLÉVKA SE SMETANOU A VAJÍČKEM
 KYSELO z KUPOVANÉHO KVASU
 KYSELO dle ANUŠE KEJŘOVÉ z CHLEBOVÉHO KVASU
 MLÉČNÁ TĚSTOVINOVÁ POLÉVKA
 MLSNÁ POLIUKA
 OUKROP neboli ČESNEČKA
 OVOCNÁ POLÉVKA z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
 POLÉVKOVÝ HRNEC SPRATÁK
 POLÉVKA PIVNÍ SLADKÁ
 POLÉVKA S MOZEČKEM dle M. D. RETTIGOVÉ
 POLÍVKA S BUCHTOU V PÁŘE VAŘENOU dle M. D. RETTIGOVÉ
 POLÉVKA S POHANKOU
 POLÉVKA VINNÁ SLADKÁ
 POLÉVKA ZE SYROVÁTKY
 POLÍVKA ZE ŽLOUTKŮ NA ZPŮSOB KRUPOVKY dle
 M. D. RETTIGOVÉ
 POVIDLAČKA
 PRAŽENKA
 PRDELOVÁ POLIUKA
 RYBÍ POLÉVKA
 RYBOVÁ POLÉVKA z PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR
 RYCHLÁ JEDNODUCHÁ POLÉVKA
 SEMENCOVÁ POLÉVKA
 SYPANKA
 ŠŤOVÍKOVÁ POLÉVKA Z KRÁLÍK
 TISÍCOVÁ POLÉVKA
 VELIKONOČNÍ POLÉVKA Z KRUPEK
 WASSERSCHNARRE
 ZASMAŽENÁ HOUBOVÁ POLÉVKA
 ZELENINOVÁ POLÉVKA MLÉČNÁ
 ZELŇAČKA
 ZELOUKA z ORLICKÝCH HOR
 ŽEBRÁČKÁ POLIUKA

PŘÍLOHY A ZÁSMAŽKY DO POLÉVEK 50

BRAMBOROVÉ NOKY
 HNÍZDEČKA
 CHLEBOVÉ NOKY
 JATERNÉ KNEDLÍČKY
 JÍŠKA
 KÁPÁNÍ
 KRAPLIČKY dle M. D. RETTIGOVÉ

NUDLE – FLÍČKY – STROUHÁNKA
SVÍTEK
SVÍTEK BRAMBOROVÝ
SVÍTEK JÁTROVÝ
SVÍTEK MOUČNÝ
SVÍTEK MOZEČKOVÝ

MASO 54

BOLEHOŠŤSKÝ ŘÍZEK
DIVOKÁ KACHNA PO ORLICKU
DRŠŤKY
DUŠENÉ HOVĚZÍ MASO, SVÍČKOVÁ, KRÁLÍK
FLAKSA
GULÁŠ
HAŠÉ
HOVĚZÍ NA CIBULCE
HUSY, KACHNY, KUŘATA
KANČÍ NA ŠÍPKOVÉ OMÁČCE
KARBONÁTKY A FAŠÍROVANÁ (SEKANÁ)
KOTLOVÝ MASO
KRÁLÍK (ZAJÍČ) NA ČESENKU z okolí NOVÉHO MĚSTA N. M.
KRÁLÍK NAKYSELO
KRÁLÍK PO DOUDLEBSKU SE SLANINOU
KRÁLÍK S PAŽITKOVOU NÁDIVKOU A KOPŘIVAMI
KŮZLE SMAŽENÉ
MOZEČKOVÁ OMELETA
NADÍVANINA Z ORLICKÝCH HOR
NÁDIVKA K PEČENÉMU MASU
ORLICKÁ ROŠTĚNKA
ORLICKÝ KOTLET
ORLICKÝ ŘÍZEK Z RYBÍHO FILÉ
PEČENĚ TELECÍ
PEČENĚ VEPŘOVÁ
PEČENĚ SKOPOVÁ
PEČENĚ JEHNĚČÍ nebo KŮZLEČÍ
PEČENĚ KOLENO Z ORLICKÝCH HOR
PRESBUŘT
ROŠTĚNKY
RYCHNOVSKÝ KOTOUČ
SKOPOVÉ S MAJORÁNKOVOU OMÁČKOU
SEKANINA JATERNICOVÁ
SMĚS RAMPUŠÁK

ŠKVARKY
TELECÍ NEB VEPŘOVÉ NOŽIČKY
TELECÍ NEB VEPŘOVÉ ŘÍZKY
TELECÍ MASO S KARFIOLEM
ŽAMBERECKÝ ŘÍZEK
ŽEBRÁČKÝ KARBANÁTEK

RYBY	71
KAPR NA ČERNO dle M. D. RETTIGOVÉ	
KAPR PEČENÝ S KYSELOU SMETANOU dle M. D. RETTIGOVÉ	
KAPR SMAŽENÝ dle M. D. RETTIGOVÉ	
KAPR PO BISKUPSKU	
LOSOS NA MODRO dle M. D. RETTIGOVÉ	
LOSOS NA POLSKÝ ZPŮSOB dle M. D. RETTIGOVÉ	
LOSOSOVÉ PEČENÉ ŘÍZKY dle M. D. RETTIGOVÉ	
MIHULE VAŘENÉ	
MIHULE DUŠENÉ	
OUHOŘ PEČENÝ NA OHNI dle M. D. RETTIGOVÉ	
RYBY PEČENÉ V POPELU	
SLANEČEK S ČESNEKEM	
ŠTIKA S CITRÓNOVOU OMÁČKOU dle M. D. RETTIGOVÉ	
ŠTIKA SE SARDELOVOU OMÁČKOU dle M. D. RETTIGOVÉ	
TRESKA neboli „štokfiš“	
TRESKA VAŘENÁ	
TRESKA OBECNÉHO LIDU	
UZENÁ RYBA dle M. D. RETTIGOVÉ	

OMÁČKY	78
BÍLÁ OMÁČKA NA ZAJÍCE	
CIBULKOVÁ OMÁČKA dle M. D. RETTIGOVÉ	
ČESNEKOVÁ OMÁČKA dle M. D. RETTIGOVÉ	
ČERNÁ OMÁČKA NA ZAJÍCE	
DIVOKÁ OMÁČKA	
HOUBOVÁ OMÁČKA Z ŘÍBKŮ	
JÁTROVÁ OMÁČKA	
KOPROVÁ OMÁČKA	
KŘENOVÁ OMÁČKA	
POLSKÁ OMÁČKA	
POVIDLOVÁ OMÁČKA ZE SEVEROVÝCHODNÍCH ČECH	
RAJSKÁ OMÁČKA	
SARDELOVÁ OMÁČKA	
ŠÍPKOVÁ OMÁČKA	

PŘÍLOHY K MASITÝM POKRMŮM 82

BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY
HEFERKNÖDEL
HOUSKOVÉ KNEDLÍKY
JAHELNÉ KNEDLÍKY
KNEDLÍKY nebo také SEMMELKNÖDEL
PILZKNÖDEL
SOMMNERKNÖDEL
WINTERKNÖDEL

BRAMBOROVÁ JÍDLA 85

BOSÁKY
BRAMBORKA – KUCMOCH – KUCMOCHT nebo také DRN
BRAMBOROVÉ JÍDLO
BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY PLNĚNÉ BORŮVKAMI
BRAMBOROVÉ PLACKY
BRAMBOROVÝ SALÁT
BRAMBOROVÝ ŠLEJŠKY
BRAMBORY NA LOUPAČKU
BURÁTKA
ERDÄPFELSCHLEISKER
CHLUPÁČE
CHLUPATÉ NOKY S MLÉKEM
KMOCHANDA S PRACHARANDOU
KOPÝTKA Z POLSKA
KRAMFLEKY neboli KŘÁPANCE
KYNUTÉ SMAŽENÉ BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY
NASTAVOVANÁ KAŠE
NETUHY BRAMBOROVÉ
PECIVÁLKY
PŘESBIDLO
SCHLITTENBAHN
SLADKÝ BRAMBORÁK
SPITZBUBE nebo také DUMME JUNGEN
ŠKUBÁNKY – TRPALKY – NETUHY
ŠTOUCHANEC
ŠUSTERKY

ZELENINA 94

CELEROVÝ SALÁT
CELER SMAŽENÝ
CIBULOVÉ KROUŽKY

CIBULE V ŽUPANU
 ČERVENÁ ŘEPA DUŠENÁ
 GRIESSBREI a GRIESSPAPPE
 HRACHOVÁ KAŠE
 KAPUSTA
 KAPUSTOVÁ HAŠE
 KAPUSTOVÉ KARBANÁTKY
 KOČIČÍ SVATBA
 KRUPIČNÁ KAŠE SE SLANINOU
 KRAUTKUCHEN neboli ZELNÍKY
 KVĚTÁK JAKO MOZEČEK
 MRKVANEC
 PUČÁLKA SLADKÁ
 RITSCHGER
 SMAŽENÉ HRACHOVÉ ŠÍŠKY BOŽÍHODOVÉ
 SVARBA
 ŠTRUDL SE ZELÍM
 ZELNÍK

BYLINKY, HOUBY A VEJCE 102

GEBRATE
 HOUBOVÁ MÍSA PANA JOSEFA z ORLICKÝCH HOR
 HOUBOVÉ ŘÍZKY
 HOUBOVÝ GULÁŠ BRAMBOROVÝ
 HUBNÍK
 JÁHLOVÝ HOUBOVEC
 JARNÍ VEJCE
 KUBA Z KRUPEK
 KUBA z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
 KRUPICOVÁ KAŠE S HOUBAMI
 KRUPOTO
 PASTŘEPEK
 SALÁT Z PAMPELIŠKY
 ŠPENÁT Z LEBEDY
 ŠPENÁT Z KOPŘIV
 VAJÍČKA S VOPICHEM
 VAJEČNÁ MÍCHANICE S HOUBAMI
 VEJCE PO KOLEDĚ

SLADKÁ JÍDLA A MOUČNÍKY 109

ÄPFEL a BIRNENSPALTEN
 BENDOUKA

BLBOUNI
BOŽÍ MILOSTI
BRAMBOROVÝ ZÁVIN
BŘEČKA
BUCHTA PRÁŠKOVÁ
BUCHTA MEDOVÁ
BUCHTY z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
CERTLE
ČOKOLÁDOVÉ ČTVEREČKY
JABKANCE z PODORLICKA Z ČESKÉ TŘEBOVÉ
KOLÁČE Z LISTOVÉHO TĚSTA z ROKYTNICE
V ORLICKÝCH HORÁCH
LAČNÁ PÝCHA
LEVNÝ A JEMNÝ DORT
LÍVANCE
MAKOVEC
MANDLOVÝ NÁKYP
MANDLOVÉ KOUSKY
MÁSLOVÁ ŠTRÚDLE
MUZIKA
NÁKYP CHLEBOVÝ
NÁKYP KRUPICOVÝ
NÁKYP POHANKOVÝ S OVOCEM
NÁKYP RÝŽOVÝ
NÁKYP TVAROHOVÝ S MANDLEMI
NÁKYP Z JABLEK
NASSE HADERN
NUDLE CEZENÉ S TVAROHEM, PERNÍKEM NEBO STROUHANKOU
NETINKY nebo NETYNKY
NETYNKA Z BRAMBOROVÉHO TĚSTA
OBSTKNÖDEL
POHÁDKA MLÁDÍ
PRACHARANDA
PUDING Z RÝŽE
PUMPRNIKL
REJŽÁK z ORLICKÝCH HOR
SEMMELMICH
SLÍVÁKY
SKOŘICOVÉ TOUSTY
SMAŽENEC
SMAŽENÉ TVAROHOVÉ HRUDKY
SUŠENKY K ČAJI

ŠTĚDROVEČERNÍ OPLATKY
 ŠTĚDROVKA neboli VÁNOČKA
 TVAROHOVÉ KNEDLÍKY S JABLKY
 TVAROHOVÉ FARÁŘSKÉ KNEDLÍKY
 TVAROHOVÉ ROHLÍKY
 ŠÁTEČKY Z LÍSTKOVÉHO TĚSTA
 VELIKONOČNÍ BERÁNEK BOŽÍHODOVÝ
 VELIKONOČNÍ PERNÍČKY
 VELIKONOČNÍ ŠKVARKÁČE
 VELIKONOČNÍ ZAVINOVAČKA
 VĚNEČKY
 VODVÁRKA
 ZÁZVORKY
 ZEMLBÁBA
 ŽEMLOVKA či ZEMLBÁBA MANDLOVÁ

NÁPOJE 126

BŘEČKA
 CILIFINDA
 ČAJ BORŮVKOVÝ
 ČAJ LIPOVÝ
 ČAJ PRVOSENKOVÝ MÍCHANÝ
 ČAJ ŠÍPKOVÝ A JEŘABINOVÝ
 ČAJ TŘEZALKOVÝ
 ČAJ Z JABLEČNÝCH ŠLUPEK
 ČAJ Z KVĚTU ČERNÉHO BEZU
 ČAJ Z MÁTY PEPRNÉ
 ČAJ Z PAMPELIŠKY
 ČAJ ZE SUŠENÉHO OVOCNÉHO LISTÍ
 KOUNOVSKÁ TRACHTĚNA
 NEDVĚD
 SEDLY MLÍKO
 KÁVA ŽITNÁ z FRANCKOVY „PERLOVKY“
 KÁVA z HRADECKÉ CIKORKY
 KRUPOVKA
 LOGR
 MEDOVINA
 PIVO
 SIRUP Z KVĚTU ČERNÉHO BEZU
 SIRUP Z PAMPELIŠEK
 VÍNO BEZOVÉ
 VÍNO PAMPELIŠKOVÉ

VÍNO JEŘABINOVÉ
VÍNO REBARBOROVÉ
VÍNO TRNKOVÉ
JALOUCOUKA
ŠIŠKOUKA
VIŠŇOUKA
VOŘECHOUKA
ŽITNÁ

TABULKA MĚŘ A VAH PRO RECEPTY M. D. RETTIGOVÉ	135
POZNÁMKY	136
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE ČERPÁNÍ	137